

2. Ілля Рєпін і Харківщина: до 175-річчя від дня народження І. Ю. Рєпіна (1844–1930). Харків: Золоті сторінки, 2019. 103 с.
3. Побожій С. І. Ілля Рєпін і Сумщина. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. 108 с.
4. Путівник. Національний музей «Київська картинна галерея». Київ: Видавничий дім «Антиквар», 2020. 272 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-317-3-4>

CULTURAL ASPECTS OF THE STUDY OF DIGITALIZATION OF CULTURAL HERITAGE IN THE CONDITIONS OF WAR

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Gorbul T. O. **Горбул Т. О.**

*Postgraduate Student at the Department
of Cultural Studies and Intercultural
Communications
National Academy of Culture and Arts
Management Herald
Kyiv, Ukraine*

*аспірант кафедри культурології
та міжкультурних комунікацій
Національна академія керівних кадрів
культури і мистецтв
м. Київ, Україна*

Вивчаючи загрози, які виникають перед українською культурною спадщиною в умовах російської агресії, мотиви нападів на пам'ятки, а також можливості та механізми їх захисту, звертаючись до досвіду воєнних конфліктів кінця ХХ – початку ХХІ століття, можна зробити висновок, що політичні, економічні або ідеологічні фактори часто зумовлюють посягання на культурні цінності, внаслідок чого вони стають об'єктами завоювання або зазнають руйнування. Відкрите російське вторгнення створило серйозну загрозу тотального знищення всіх проявів української культури.

Вивчення культурної спадщини в умовах війни є не лише важливим та нагальним, але й має потребу культурологічного осмислення. Це обумовлено тим, що кожне суспільство має унікальні культурні звичаї, вірування та традиції, які репрезентовані через культурну спадщину. Таким чином, необхідно звертати увагу на особливості під час проведення будь-яких досліджень, пов'язаних з культурною спадщиною в охоплених війною районах.

В умовах війни можуть існувати різні пріоритети щодо збереження культурної спадщини. Наприклад, деякі громади в охоплених війною районах можуть надавати пріоритет захисту культурної спадщини як символу стійкості та опору силам війни. Навпаки, деякі можуть віддавати пріоритет реконструкції базової інфраструктури та віддавати пріоритет збереженню культурної спадщини як несвоєчасну турботу. Фахівці та дослідники культурної спадщини мають бути уважні до цих різноманітних пріоритетів і взаємодіяти з членами громади, щоб зрозуміти їхні потреби та перспективи.

В умовах війни розуміння та врахування різних пріоритетів щодо збереження культурної спадщини є надзвичайно важливим завданням. Одним із способів досягнення цієї мети є діджиталізація культурної спадщини. Цей процес дозволяє перетворити фізичні об'єкти та матеріали в електронний формат, зберігаючи їх у цифровому середовищі. Цифрові копії культурних цінностей можуть слугувати як надійний та доступний засіб збереження спадщини, особливо у випадку загрози їхнього фізичного знищення або втрати.

Залучення цифрових технологій у захист та реконструкцію культурної спадщини в Україні є надзвичайно важливим завданням. Вони дозволяють створити віртуальні музеї, архіви та колекції, які можуть бути доступні онлайн для широкої аудиторії, навіть у тих регіонах, де фізичний доступ до цих об'єктів обмежений. Крім того, цифрові технології дозволяють розробляти інтерактивні платформи та додатки, які залучають молодь до вивчення та оцінки культурної спадщини.

Зазвичай «сучасні технології» та «культурна спадщина» розглядаються як протилежні соціокультурні явища: «культурна спадщина» асоціюється з цінуванням старовини, минулого та традиціоналізмом, тоді як «сучасні технології» пов'язуються з орієнтацією на майбутнє, новаціями та прогресом. Однак, в умовах сучасної культурної взаємодії та глобалізації класичний поділ на традиціоналістську та прогресистську культуру стає менш очевидним. Зростає потреба і можливість поєднання, здавалося б, протилежних тенденцій у розвитку культури, синергії історичного минулого та інновацій, культурної спадщини та сучасних технологій оцифрування.

Пріоритетні напрями в аналізованій проблематиці включають збереження культурної спадщини у цифровій формі, забезпечення доступу громадян до цифрових технологій та послуг, а також використання цифрових технологій для популяризації культурної спадщини. У поєднанні ці напрями стають ефективним засобом, що приваблює суспільство до культурного контенту.

Як зазначає британська дослідниця С. Лівінгстон, найбільш ефективним способом популяризації культурної спадщини серед молоді є перетворення традиційної культурної парадигми в доступну технічно та сучасно віртуальну культурну парадигму шляхом створення спектру цифрових послуг.

Завдяки використанню сучасних технологій оцифрування можна успішно вирішити нагальну проблему збереження, популяризації та розвитку культурної спадщини в Україні, а також відновлення після війни. Крім того, цифрове середовище не тільки надає нові можливості для збереження та реконструкції культурної спадщини, але й сприяє створенню широкого спектра освітньо-просвітницьких, естетичних та інших продуктів, інфраструктури та послуг.

Наприклад, для збереження нематеріальної культурної спадщини використовуються сучасні технології обробки великих обсягів даних, оскільки робота з нематеріальною спадщиною вимагає охоплення всієї території країни, що потребує конкретизації та детальної регламентації.

Отже, необхідно звернути увагу на культурологічні особливості вивчення культури в умовах війни. Це вимагає глибокого розуміння конкретного контексту суспільства, культурних практик та залучення зацікавлених сторін. Лише за допомогою такого підходу можна належним чином зберегти та захистити культуру в умовах війни. Водночас діджиталізація культурної спадщини в Україні є важливим завданням, яке вимагає уваги до особливостей та вирішення проблем. Необхідно розробити стандартизовану методологію, забезпечити фінансову підтримку та захист цифрових копій, щоб зберегти та популяризувати культурне багатство України у цифровому просторі.

Література:

1. Рішняк О. Культурна спадщина у воєнному конфлікті: міжнародний досвід другої половини ХХ–початку ХХІ ст. та українська дійсність. *Український історичний журнал*. 2022. С. 159-173.
2. Livingstone S. New Media, New Audiences? *New Media & Society*. 1999. Vol. 1. № 59.